

Оригинални научни рад
УДК: 378.147.:811.111(497.111)"2017/2018"
378.6:551.5(497.113 Нови САД)
doi: 10.5937/zrffp52-33725

УСМЕРЕНА МОДЕЛОВАНА КОМУНИКАЦИЈА КАО СТРАТЕГИЈА У НАСТАВИ ЕНГЛЕСКОГ КАО ЈЕЗИКА ПРОФЕСИЈЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ: ОГЛЕД О РЕКОНТЕКСТУАЛИЗАЦИЈИ

Наташа Р. МИЛИВОЈЕВИЋ¹

Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет
Одсек за англистику

Станка С. РАДОЈИЧИЋ²

Универзитет у Новом Саду
Природно-математички факултет
Департман за географију, туризам и хотелијерство
Департман за физику

---

¹ natasa.milivojevic@ff.uns.ac.rs

² stanka.radojicic@dgt.uns.ac.rs

Рад примљен: 30. 8. 2021.

Рад прихваћен: 28. 3. 2022.

УСМЕРЕНА МОДЕЛОВАНА КОМУНИКАЦИЈА КАО СТРАТЕГИЈА У НАСТАВИ ЕНГЛЕСКОГ КАО ЈЕЗИКА ПРОФЕСИЈЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ: ОГЛЕД О РЕКОНТЕКСТУАЛИЗАЦИЈИ

Кључне речи:
текстуална
компетенција;
анализа жанра;
реконтекстуализација;
језик професије;
текст;
контекст.

Сажетак. У раду се приказује савремени методолошки приступ настави енглеског као страног језика професије на универзитетском нивоу који се заснива на интеграцији текста и контекста, тј. на *реконтекстуализацији* текста. Теоријски оквир рада је педагошки модел који се назива *Усмерена моделована комуникација* (УМК) (Dressen-Hammouda, 2003). Овакав модел наставе усредсређен је пре свега на практично, функционално и контекстуализовано познавање језика које интегрише учење формализованих структура, те аутентичних комуникацијских ситуација са сукцесивним моделовањем језичке комуникације на бази *текста*. Сваком тексту који се користи у наставном процесу приступа се не само у погледу површинске интерпретације већ са циљем сагледавања жанра, комуникативне интенције, дискурсно-реторичке вредности и текстуалне „тишине“ (Dressen-Hammouda, 2002), што су све релације које се налазе „испод површине“ текста. Текст се посматра као нелинеарна целина којој се може приступити динамично, критички и аналитички, те као целина која се путем *реконтекстуализације* може трансформисати у различите „формате“.

У овом раду, модел наставе УМК примењен је на академски курс *Енглески језик за оптометристе*, који је део акредитованог наставног програма на струковним студијама Департмана за физику Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду. Показано је да разумевање комплексности и нелинеарности текста, тј. подизање нивоа *текстуалне компетенције* активно доприноси развијању не само језичке већ и укупне професионалне компетенције студената.

Уводне напомене

Настава страног језика као језика вокације, професије³ и струке данас представља изразито динамично поље у ком се сусрећу разнородне научне дисциплине, језичке стратегије те стратегије у настави. Овако велики број формативних фактора наставу страног језика чини изразито крупним изазовом и са становишта теоријских наука чији задатак је да опишу и анализирају релевантне феномене који утичу на језик у наставном процесу, а потом и да дају препоруке за имплементацију формираних теоријских модела у стварни процес наставе у реалном контексту, тј. у учионици.

Овај рад се бави енглеским као страним језиком професије на универзитетском нивоу и чини покушај да представи иновативни педагошки модел који се назива *Усмерена моделована комуникација* (УМК) (Dressen-Hammouda, 2003) заједно са припадајућим стратегијама у настави. Педагошки модел УМК заснива се на интеграцији текста и контекста; другим речима, он настоји да на основу аутентичних комуникативних ситуација дефинисаних у контексту професије формира моделе језичког знања који текстуалну основу трансформишу у професионално познавање страног језика и то кроз различите механизме трансформације текста, или његове *реконтекстуализације*.

У раду полазимо од теоријског описа модела УМК, потом дефинишемо наставни контекст на који смо поменути модел применили, а то је академски курс за оптометристе *Енглески језик за оптометристе 1 и 2* који је интегрални део студијског програма струковних студија оптометрије на Департману за физику Природно-математичког факултета у Новом Саду, после чега детаљно описујемо један практичан пример

³ Термини *језик вокације* и *језик професије* у овом раду користе се као блиски синоними, но треба имати на уму да поједини аутори на „микро-терминолошком“ плану посматрају термин *језик професије* као шири појам који укључује и *језик вокације/занимања*.

Усмерена моделована комуникација као стѝрајтеија у настѝави енѝлеској као језика ѝрофесије на универзитѝеиу: оѝлед о реконѝекстѝуализацији

реконтекстуализације текста као резултат наставног процеса. Рад завршавамо закључним напоменама о резултатима приказаног огледа у настави.

Приказ ѝедаѝошкој модела: Усмерена моделована комуникација

Као што је већ поменуто у претходном делу дискусије, педагошки модел који се назива *Усмерена моделована комуникација* (Dressen-Hammouda, 2003) у настави повезује овладавање формализованим текстуалним структурама унутар аутентичних, ситуационих модела комуникације у дефинисаном професионалном контексту. Лилис и Скот (Lillis & Scott, 2007, стр. 12) тврде да, у погледу наставе језика професије, треба узети у обзир чињеницу да је ситуациони контекст у ком се језик користи кључна компонента знања говорника те да је, у том смислу, „језичка пракса“ по значају изнад текста. Овај проблем, у литератури је окарактерисан као „текстуални јаз“⁴ (Hogner, 1999), где се језик, а нарочито писани језик, посматра искључиво као лингвистички објекат са дефинисаном сврхом. Овако дефинисани приступ језику у настави енглеског као страног језика професије представља искорак у односу на традиционалну методолошку (а нарочито универзитетску) праксу, будући да се ситуациони контекст интегрише у језичко знање на начин који често допушта доминацију регистра над општим, те говорног над стандардним језиком, што се сматра управо „одступањем од *ѝекстѝа*“.⁵ Додатно, овако дефинисан језик професије постаје *жанр* са скупом специфичних одлика које су му својствене, како у погледу лексичке кохезије (нпр. терминолошког система) тако и фразеолошке и синтаксичке појавне праксе, те ситуационе и контекстуализоване употребе језика у професионалном окружењу. Идеја о тексту као инстанци жанра није нова у литератури и њоме се до сада из разнородних перспектива бавио већи број аутора (Swales, 1990, 1992, 2004; Martin, 1993; Russel, 1997; Askehave & Swales, 2001; Миливојевић и Радојичић, 2015а, 2015b; Миливојевић, 2019, и други).

У погледу текстуалних релација које су релевантне за имплементацију стратегија УМК у наставни процес, овде ћемо се кратко осврнути на појмове *ѝекстѝуална ѝиѝина* и *реконѝекстѝуализација*. Када говоримо о *ѝекстѝуалној ѝиѝини*, овај појам, у најширем смислу обухвата оне елементе текстуалне структуре који су из ње (намерно или ненамерно) изостављени (Dressen-Hammouda, 2002). Иста ауторка даље наводи да

⁴ Енглески термин је *textual bias*.

⁵ Текст је, по правилу, у традиционалним оквирима, стандардизовани језички конструктор уколико се користи као основа наставног процеса.

је текстуалну тишину често могуће „реконструисати“ на основу контекста, поготову у ситуацијама њеног (прото)типског појављивања. Управо овакав облик *конвенционалне тхекстхуалне тхшшшнне* значајан је за наше огледно истраживање будући да он, између осталог, подразумева и визуално форматирање текста⁶, где се визуалним елементима надокнађују изостављена текстуална појашњења. Појам текстуалне тишине блиско је повезан са појмом *реконтхекстхуализације тхекстхуа*. Под реконтекстуализацијом подразумевамо трансформацију или реформатирање текста, тј. пребацивање садржаја из оригиналног у неки други контекст. Таква текстуална трансформација подржава прилагођавање и/или измену неких елемената текста у складу са потребама циљне групе („публике“) којој је текст намењен (Dressen-Hammouda, 2002). Линел (Linell, 1998, стр. 145) о реконтекстуализацији каже следеће: „реконтекстуализација настаје када се неки аспект текста (или сам текст) из свог жанровског идентитета стратешки уметне у нови/измењени жанр, при чему је почетни текст могуће креативно рекреирати, репродуковати и интерпретирати на основу његове везе са релевантним дискурсом“. Овај појам из текстуалне теорије жанра по својој суштини близак је појму *локализације* који у теорију преводјења уводи Пим (Pym, 2010), с том разликом да је реконтекстуализација термин и појам са ширим спектром денотација, будући да може да се односи и на говорни и на писани *тхекстху* у различитим контекстима (са свим припадајућим *тхекстхуалностхима*⁷).

Према моделу УМК, за потребе овог истраживања, *интхетхацију тхекстхуа* и *контхекстхуа* посматрамо на следећи начин: полазећи од текста који је задат, и који чини *тхолоазну основу* језичког знања, применом стратегије УМК долазимо до мултимодалног, динамичног наратива у настави, који допушта, или чак охрабрује *реконтхекстхуализацију* текста према захтевима и потребама ситуације, чиме се избегавају педагошка решења и препоруке које су искључиво „статично“ текстуалне. Другим речима, *језичка* и *тхрофесионална комтхетхенција* се са текстуалног подижу на ситуациони ниво језичке употребе. Тако *тхекстхуалностху* у учioniци постаје динамична категорија, док *тхекстхуална комтхетхенција* заузима место кључне компоненте језичког знања. Коначно, текст се посматра као нелинеарна целина којој се може приступити критички и аналитички, те као целина која се може трансформисати у различите „формате“ (нпр. кроз циљано конципиране и планиране језичке вежбе и активности писани текст постаје дијалог, писани дијалог постаје телефонски разговор или размена

⁶ Практични пример текстуалне тишине која је последица реконтекстуализације дат је у предзавршној секцији рада Оптометријски картон.

⁷ Под текстуалностима подразумевамо елементе текстуалне механике и структуре, нпр. жанр, кохезија, интенција, информацијска структура итд.

Усмерена моделована комуникација као сценаријум у настави енглеског као језика професије на универзитету: ојлед о реконтекстуализацији

електронских порука, везани писани текст се претаче у формулар, усмени наратив постаје писани текст и томе слично) и чији садржај се даље може транспоновати, прилагођавати и реконтекстуализовати у зависности од „комуникативне перспективе“ текста у настајању (Миливојевић и Радојичић, 2015а, стр. 148).

Додатно, у овом смислу, текстуални жанр никако није само текст већ је то текст-и-контекст, или, према Миливојевић и Радојичић:

„Усмерена моделована комуникација се надовезује на претходне покушаје да се реторичка и теоријска схватања текста и контекста пренесу у динамично окружење наставног процеса. Овакав приступ у мноштво се ослања на усвајање како контекстуалног тако и текстуалног језичког знања. Успешна припрема студената за функционисање у академском и професионалном окружењу зависи од њихових капацитета за разумевање садржаја, форми и структуре комуникације, као и од усвојених знања о томе када, како и да ли та знања употребити како би се испунила очекивања дискурсне заједнице. Развој укупне савремене језичке компетенције на страном језику јесте стални процес који укључује не само функционално језичко знање, већ и социјализацију, као и контакт са културолошким и лингвистичким обрасцима, шемама и комуникативним ситуацијама“ (Миливојевић и Радојичић, 2016, стр. 330).

Наставни процес као ситуациони контекст: Енглески за ојшометрије

Академски курс Енглески језик за оптометристе 1 и 2 интегрисан је у студијски програм струковних студија оптометрије на Департману за физику Природно-математичког факултета у Новом Саду. Савремене студије оптометрије базиране су на фундаменталним наукама, као и на различитим оптометријским студијским програмима и професионалној пракси на нивоу универзитета. Овај студијски програм усклађен је са стандардима других европских универзитета, као и са савременим захтевима оптометријске професије у свету. Настава енглеског језика на студијском програму основних струковних студија оптометрије започела је у зимском семестру академске 2007/2008, док је први циклус примене наставне стратегије УМК започет 2017/2018. и још увек траје.⁸

⁸ Похађање наставе на студијском програму струковних студија оптометрије захтева од студената обавезно познавање енглеског језика (минимално) на нивоу B1 према европском оквиру за језике (на енглеском: *CEFR B1 level*). Овај ниво знања

Будући да је овакав програм први пут установљен не само на Природно-математичком факултету у Новом Саду већ и на нивоу читаве државе, за одвијање програма обезбеђена је институционална сарадња са низом иностраних образовних институција што подразумева велики број гостујућих предавача са других европских универзитета.^{9,10} Ово даље значи да студенти оптометрије на нематичном факултету имају обавезу да један део стручних предмета слушају на енглеском језику, што сам курс енглеског језика дизајниран за ове студенте чини посебно значајним, те представља двоструки изазов како за предавача страног језика као језика струке/професије/вокације тако и за студента струковних студија.¹¹ Завршетком овог студијског програма студент добија звање Струковни физичар – оптометриста.

Као што је већ назначено у уводном делу рада, енглески језик као језик професије односи се пре свега на практично, функционално и контекстуализовано знање. То значи да он не подразумева неминовно све традиционално схваћене језичке вештине (читање, слушање, писање, говор) у подједнаком степену заступљености, већ фокус може бити на само једној вештини или на више језичких вештина, зависно од дефинисаног ситуационог контекста. У оквиру курса за оптометристе који приказујемо, фокус је пре свега на три примарне језичке вештине којима се користе студенти оптометрије, а то су говор, слушање и читање, док је писање заступљено као секундарна језичка вештина.¹² Реч је о уско дефинисаном терминолошком систему и о скупу комуникативних ситуација у оквиру оптометрије као дисциплине. Енглески језик као страни језик професије садржи следеће специфичне језичке сегменте који су наведени у Табели 1:

енглеског језика студентима омогућава да прате предавања и да читају обавезну стручну литературу на енглеском језику.

⁹ Гостујући предавачи долазе са различитих универзитета у Великој Британији, Италији, Шпанији и Швајцарској.

¹⁰ Више подата о сарадњи са другим универзитетима доступно је на веб-сајту Природно-математичког факултета у Новом Саду (https://www.pmf.uns.ac.rs/o_nama/departmani/fizika).

¹¹ Кључни/стручни предмети на трећој години студија (Оптометрија 1 и Оптометрија 2) једним делом подразумевају слушање предавања на енглеском језику као и читање обавезне литературе на енглеском језику.

¹² Овакав курс подразумева и уводну анализу потреба студената са посебним освртом на специфичне потребе занимања/професије на енглеском језику.

Усмерена моделована комуникација као стилајезица у настави енглеској као језика професије на универзитету: ојлед о реконјекстјуализацији

Табела 1. Језички сегменти и њихова спецификација

Језички сегменти	Спецификација сегмента
Медицински енглески (<i>Medical English</i>)	Језик струке (анатомија ока и болести ока)
Говорни енглески за потребе професионалног окружења (<i>Occupational English</i>)	Језик и језичке вештине које су неопходне за обављање специфичних пословних активности на професионалном плану те у професионалном контексту
Технички енглески (<i>Technical English</i>)	Познавање рада са инструментима и апаратима који се користе као средство за вршење дијагностичких тестова у оптометрији
Академски енглески (<i>English for Academic Purposes</i>)	Слушање предавања гостујућих професора, праћење научне литературе из области занимања, учешће на стручним конференцијама
Оптометријски картон (<i>The Eye Clinic: Examination Record Card</i>)	Визуелно форматирани образац који сумира језик занимања у оквиру дисциплине

Када је реч о језичким вештинама, потребно је раздвојити два скупа вештина којима се користе студенти оптометрије у оквиру страног језика занимања од оних којима се користе оптометристи у реалном професионалном окружењу. Док се оптометристи превасходно користе слушањем и говором, вештина читања је у другом плану, а писање сведено на минимум, студенти оптометрије су доминантно усредсређени на три језичке вештине, и то на слушање, говор и читање, а писање је и у овом случају секундарна, односно минимално заступљена језичка вештина.¹³ Упоредни преглед релевантних језичких вештина (са степеном релевантности) којима се користе оптометристи и студенти оптометрије дат је у Табели 2.

Табела 2. Језичке вештине којима се користе оптометристи и студенти оптометрије

Језичке вештине којима се користе оптометристи	Језичке вештине којима се користе студенти оптометрије
1. Слушање (доминантно)	1. Слушање (доминантно)
2. Говор (доминантно)	2. Говор (доминантно)
3. Читање (секундарно)	3. Читање (доминантно)
4. Писање (минимално)	4. Писање (минимално)

Завршни сегмент курса Енглески за оптометристе јесте израда *ојшометријској картјона*. Оптометријски картон представља основу за

¹³ Преглед језичких вештина преузет је из канадског теста енглеског језика за оптометристе (*The Canadian English Language Assessment for Optometrists*), доступног на <http://www.ceo-eco.org>

завршни рад студената струковних студија оптометрије. То је визуелно форматиран текст према задатом обрасцу који се везује уз контекстуализовану ситуацију. Израда оптометријског картона захтева примену знања страног језика на задати текст, тачније енглеског језика као језика професије. Другим речима, оптометријски картон представља (ре)форматирани и *реконтекстуализовани* текстуални садржај о пријему и прегледу пацијента, те о вршењу дијагностике оптометријским средствима за рад.

Имплементација модела УМК у академске курсеве Енглески за оптометрију 1 и 2

Сврсисходно интегрисање текста и контекста у настави страних језика захтева детаљну претходну припрему која се састоји из три основне фазе, а то су:

- 1) анализа потреба;
- 2) анализа текста;
- 3) анализа контекста.

Прва фаза припреме наставног процеса обухвата анализу потреба студената на курсу. Анализира се профил студената, постојеће језичко предзнање и комуникативна компетенција на енглеском језику; путем анкета и упитника утврђују се могуће додатне потребе студената (оне могу да буду у вези са будућим индивидуалним академским и професионалним развојем), као и унутрашња и спољашња мотивација студената на курсу. Важно је утврдити и евентуално постојање претходног професионалног искуства или рада у струци (ово је нарочито важно управо за студенте струковних студија). Анализирају се и очекивани исходи контекстуализације текста који обухватају релевантне дискурсне обрасце карактеристичне за дефинисано академско и професионално окружење. Коначно, у овој фази курса анализирају се фактори који утичу на развој друштвеног и личног идентитета који се огледа у припадајућој употреби страног језика.

Укупна анализа профила студената на предмету Енглески језик за оптометристе дала је (до сада) следећу општу класификацију. Студенти се, на основу претходног искуства у струци за коју се образују, могу сврстати у три групе. Прва група подразумева студенте који су већ имали делимично искуство у струци, рад у приватним или друштвеним очним кућама или у оптикама, контакт са клијентима при изради наочара, контакт са дистрибутерима професионалне опреме и мерних апарата и томе слично. Друга група подразумева студенте који се први пут сусрећу са оптометријом као научном дисциплином, као и са изазовима професије. У трећу групу студената спадају ученици стручних средњих школа које образују кадрове у области оптике која је као дисциплина блиско повезана с оптометријом.

С обзиром на овакав профил студената, анализа потреба је била неопходна како би се наставни процес индивидуализовао, те ускладио захтеве занимања и потребе студената, и омогућио им најбоље услове за индивидуално напредовање. При анализи потреба са посебним освртом на специфичне потребе занимања/професије на енглеском језику консултовани су и предавачи појединих стручних предмета на студијском програму струковних студија оптометрије. Урађено је дефинисање индивидуалних потреба студената према профилу (из групе од три претходно дефинисана профила). Поврх тога, део анализе урађен је на основу прилагођене верзије канадског теста за оптометристе (*The Canadian English Language Assessment for Optometrists*).¹⁴

Према већ анализираним и утврђеним потребама студената и према специфичним елементима курса, приступа се одабиру одговарајућег наставног материјала, који се састоји како од аутентичних тако и од прилагођених текстова чиме се прелази на другу фазу припреме наставног процеса. Енглески језик за оптометристе треба да обухвати све релевантне сегменте језика струке, професије и занимања (видети Табелу 1).

Пре свега, ту је медицински енглески који обухвата теме из области оптометрије као научне дисциплине, опис вокације оптометриста са важним специфичностима дисциплине и струке, регистар медицинских термина којима се користе оптометристи, познавање дијагностичке документације, професионалну комуникацију с пацијентом и сл. Теме из овог језичког сегмента доминантно се уводе путем *џексїа*. Реч је о аутентичним чланцима из научно-популарних часописа на енглеском језику, или о адаптираним текстовима који су преузети из стручних часописа за оптометристе на енглеском језику (на пример: *The Journal of Optometry*). Одабрани текстови се потом комбинују са графичким или сликовним приказима (најчешће су то „постери“ који садрже визуелни приказ анатомије ока и поремећаја органа вида код човека), са циљем успешног усвајања дугорочног језичког знања.

Рад са студентима иницијално подразумева разумевање и анализу текста, после чега следи интеграција текстуалног и ситуационог контекста. Писани текст се трансформише у „живи“ текстуално-ситуациони садржај у учионици и то путем дијалога, студентских презентација и пројеката, различитих видова практичне трансформације текста и слично. Посебна пажња поклања се увежбавању вештина слушања, говора и читања уз неопходне елементе вештине писања на енглеском језику, пре свега са циљем усвајања специфичног медицинског вокабулара за потребе професије. Писање је у овом сегменту присутно у виду формалне електронске комуникације, попуњавања дијагностичке документације, бележења резултата тестова и писања специјалистичког извештаја. Говор се увежбава

¹⁴ Канадски тест за оптометристе је инструмент за тестирање оптометриста образованих ван Северне Америке, како би се њихово стручно знање проверило и ускладило са прописаним стандардима у Канади.

кроз вежбе директне усмене комуникације с пацијентом или телефонског позива при чему се увежбавају специфичне, стручне дијаложке фразе уз додатак општих комуникацијских вештина које су основа успешне комуникације у оквиру језика професије. Говорни енглески за потребе професионалног окружења делимично се ослања и на пословни енглески у делу писмене и усмене комуникације. У овом сегменту су заступљени: говор (телефонирање, састанци, изношење мишљења и презентације, ситуациони дијалози) и писање (поруџбине, електронска комуникација с добављачима или произвођачима опреме и средстава за рад).

Други релевантни сегмент језика занимања јесте сегмент техничког енглеског који се примарно односи на производе и услуге у области оптике и оптометрије (овај сегмент обухвата термине којима се означавају лексичке одреднице какве су типови контактних сочива, врсте и класе оптичких помагала, техничка опрема за рад у оптици, различити мерни инструменти, савремени апарати за дијагностику на пољу оптометрије и томе слично). И у овом сегменту користе се аутентични текстови на енглеском језику, и то су најчешће типски текстови попут упутстава за употребу дијагностичких апарата и упутстава за тестирање вида и утврђивање диоптрије. Такође, користе се и адаптирани текстови на енглеском језику који су најчешће одабрани и преузети из различитих каталога водећих светских произвођача оптичких помагала и оптометријских средстава за рад.

Академски енглески је језички сегмент у оквиру ког се студенти упознају са одликама академског писања (апстракт и сажетак научног чланка, формат научног чланка) и усмеравају се ка свеобухватном разумевању текстуалних механизма и дискурсних специфичности академског дискурса. Студенти анализирају аутентичне чланке на енглеском језику преузете из релевантних научних часописа. У оквиру академског језичког сегмента студенти се циљано и активно припремају за праћење предавања гостујућих предавача са иностраних универзитета. Активна припрема подразумева вежбе уз употребу аутентичних видео-записа са стручних и научних предавања; студенти активно слушају, пишу белешке и одговарају на питања како би се проверило разумевање представљеног материјала обухваћеног вежбом.

У оквиру свих наведених специфичних сегмената неизоставно се увежбавају пратеће граматичке целине (творба речи, фразни глаголи, сложени придеви, везници, предлози, кондиционали, пасив), терминолошки регистар (усмерен ка захтевима дисциплине) и стилске специфичности текста и дискурса за потребе језика занимања.

Завршна, трећа фаза односи се на анализу текстуалног контекста који се трансформише и преноси у ситуациони контекст професионалног окружења. Реч је о скупу комуникативних ситуација у оквиру оптометрије као дисциплине. Акценат се ставља на учење формализованих структура и

Усмерена моделована комуникација као стипрајтеија у настјави енилеској као језика йрофесије на универзиитеиу: оилед о реконијекстйуализацији

аутентичних комуникацијских ситуација. Посебна пажња поклања се сукцесивном моделирању комуникације чија је полазна основа текст. Додаци 1 и 2 представљају примере текстуалних садржаја и контекстуализоване комуникације којима се илуструју практичне вежбе говора и писања за потребе професионалног контекста у оптометрији као дисциплини. Приказана говорна вежба садржи поделу улога за вежбу у пару, где један студент добија улогу пацијента, док други студент добија улогу оптометристе. Циљ комуникацијске говорне вежбе јесте увежбавање непосредне комуникације пацијента и оптометристе, као и саопштавање дијагнозе пацијенту, те упућивање пацијента у даљи ток лечења и процедура које ће даље бити примењене. Пример писане вежбе у форми текста садржи податке из оптометријског картона пацијента (белешке), на основу којих студент треба да напише детаљан упут лекару специјалисти офталмологу. Циљ вежбе је да студент почетни текст белешки трансформише у развијене синтаксичке структуре (реченице), те да састави пропратно писмо у форми упута са прецизним подацима о процени стања и дијагнозе пацијента на основу оптометријског прегледа. Другим речима, комплексне текстуалне релације и комуникативне интенције преносе се у учионицу у ситуациони контекст који је усредсређен на говорну и писану комуникацију (комуникација са пацијентом током поступка дијагностике у оптометрији) која се потом трансформише у форматирани писани текст (оптометријски картон).

Табела 3 представља преглед интегрисаног педагошког модела Усмерене моделоване комуникације која садржи три претходно наведене фазе припреме.

Табела 3. Усмерена моделована комуникација

1. Анализа потреба	2. Анализа и одабир текста	3. Анализа контекста
<ul style="list-style-type: none"> • Образовни профил студената (три групе) • Предзнања студената (претходна стручна знања или искуства у струци) • Прецизно утврђивање потреба студената • Мотивација • Индивидуализација наставе • Пројектовано професионално искуство/искуство у струци 	<ul style="list-style-type: none"> • Тип текста (научно-популарни чланак) • Граматички обрасци у тексту • Специфичности регистра (медицински, технички, пословни и академски енглески) • Стилске специфичности текста и дискурса (дијалог, електронска комуникација, попуњавање формулара итд.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Опште одреднице текстуалног контекста • Опште одреднице ситуационог контекста • Дискурсне специфичности <ul style="list-style-type: none"> › Професионални контекст › Краћи писани текст › Дужи писани текст › Регистар › Терминолошки систем › Визуелни и функционални формат текста (реконтекстуализација)

Оптометријски картон

Оптометријски картон (енглески: *The Eye Clinic: Examination Record Card*) сумира језик професије у оквирима дисциплине и приказује укупно стечено стручно знање из области оптометрије. Оптометријски картон обухвата податке о практичном познавању дијагностике која се примењује у оптометрији. Оптометријски картон на енглеском језику садржи визуелно форматирани текст према задатом обрасцу у дефинисаном ситуационом контексту, док оптометријски картон на српском представља реконтекстуализацију тог садржаја.

При изради оптометријског картона анализирано је неколико различитих образаца за дијагностику, од којих је најважнији *Patient Information Leaflet*, преузет са Универзитета у Кардифу, Висока школа оптометрије (*University of Cardiff, School of Optometry*). Оптометријски картон 1 (видети додатак 3) јесте оригинални медицински картон на енглеском језику који садржи информације о пацијенту и о дијагностици. Оптометријски картон 2 (видети додатак 4) јесте дијагностички картон на српском језику са информацијама о пацијенту. Оптометријски картон 2 дизајниран је као одговарајући конвенционализован¹⁵ модел картона на српском језику који ће се примењивати приликом вршења дијагностике на српском језику.

Коначна верзија оптометријског картона 2 резултат је процеса текстуалне трансформације, или прецизније реконтекстуализације. За потребе оптометрије као нове професије у Србији, у оптометријски картон на српском језику уведена је табела потенцијалних дијагностичких стања пацијента у форми референтне листе. Оваква табела не постоји у оригиналној верзији оптометријског картона на енглеском језику, но за потребе оптометриста у Србији, она је значајна као помоћ и смерница у раду, а нарочито са циљем прецизне и тачне дијагностике, будући да је реч о новом занимању и новоуспостављеној професији код нас. Осим овог примера локализације и реконтекстуализације, поменућемо још и да оптометријски картон на српском језику садржи навођење личних података пацијента на начин који је прилагођен локалним законским регулативама: јединствени матични број грађана (ЈМБГ), број здравствене књижице, лични број осигураника и сл.

Сам процес адаптације и реконтекстуализације одвијао се у три фазе, и то су: почетна анализа оптометријског картона на енглеском језику, продукција и дизајн оптометријског картона на српском језику и завршна анализа визуално форматираних и садржајно прилагођених (реконтекстуализованих) текстуалних садржаја.

¹⁵ Овде подразумевамо и адаптацију текста путем конвенционалне *текстуалне* *модификације*.

Оптометријски картон 2 намењен је пре свега студентима струковних студија оптометрије, а користи се током завршне године студирања, као и током стручне и професионалне праксе по стицању дипломе.

Као што је наглашено у претходном делу дискусије, практични задатак израде оптометријског картона је инстанца *реконтекстуализације* текста. Прилагођавање садржаја за оптометријски картон на српском језику као преткорак подразумева *локализацију* (Рум, 2010), а потом и *реконтекстуализацију* тог садржаја на основу оригиналног енглеског обрасца, а за потребе језика професије, те за усклађивање аутентичног садржаја на енглеском језику са локалним здравственим нормама и прописима оптометријске праксе у Србији. Треба посебно истаћи да оптометријски картон представља основу за завршни рад студената струковних студија оптометрије, будући да обухвата писане податке о пријему и прегледу пацијента, те о вршењу дијагностике оптометријским средствима за рад. Напоследку, нагласићемо да овако извршена реконтекстуализација представља *адаптацију жанра* у складу са очекивањима и потребама укупног језичког, професионалног и културолошког контекста у који се преноси оригинални садржај.

Закључне најомене

Захтеви специфичног занимања оптометристе намећу и специфичне елементе компетенције у енглеском језику; језичке вештине које се посебно акцентују у оквиру курсева Енглески језик за оптометристе 1 и 2 јесу говор, слушање и читање, док је вештина писања заступљена као додатна вештина која је стриктно условљена ситуационим контекстом. Педагошки модел Усмерене моделоване комуникације омогућава да се настава енглеског као страног језика професије на нивоу универзитета у потпуности прилагоди индивидуалним потребама нових генерација студената јер представља комбинацију традиционално схваћеног енглеског језика за потребе професије са искораком из те традиције: кроз овакав модел наставе креће се од текстуалне основе да би се она потом трансформисала у релевантни, актуелни и „живи“ ситуациони (професионални) контекст.

Курс енглеског језика који је дизајниран за оптометристе оријентисан је тако да обезбеди коначни исход којим се постиже усклађеност са професионалним потребама оптометриста (усвајање и практична примена знања енглеског језика у професионалном, радном и академском окружењу).

Овакав текстуално оријентисани приступ настави страног језика побољшава практичну примену језичких знања у професионалном контексту и омогућава индивидуални развој и напредовање у оквиру одабраног занимања. Подизање свести о комплексности и нелинеарности текста

доприноси развијању језичке компетенције студената, што коначно води и ка значајнијој научној и професионалној продуктивности.

Литература

- Миливојевић, Н. и Радојичић, С. (2016). Текстурална компетенција, (интер)текстуалност и настава страних језика на универзитетском нивоу у контексту евроинтеграција. У: Д. Мاستиловић (ур.), *Наука и евроинтеграције* (323–339). Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву.
- Askehave, I. & Swales, J. (2001). Genre Identification and Communicative Purpose: A Problem and a Possible Solution. *Applied Linguistics*, 22 (2), 195–212.
- Dressen-Hammouda, D. F. (2002). Identifying Textual Silence in Scientific Research Articles: Recontextualizations of the Field Account in Geology. *Hermes, Journal of Linguistics*, 28, 81–107.
- Dressen-Hammouda, D. (2003). Contributions of an Integrated Genre Theory of Text and Context to Teaching LSP. *La Revue du Geras ASP, Varia*, 39–40 (79), 73–90.
- Horner, B. (1999). The ‘Birth’ of Basic Writing. In: B. Horner & M.-Z. Lu (Eds.), *Representing the ‘Other’. Basic Writers and the Teaching of Basic Writing* (3–29). Urbana, Illinois: NCTE.
- Lillis, M. & Scott, T. (2007). “Defining Academic Literacies Research: Issues of Epistemology, Ideology and Strategy”. *Journal of Applied Linguistics*, 4, 5–32.
- Linell, P. (1998). Discourse Across Boundaries: On Recontextualizations and the Blending of Voices in Professional Discourse. *Text*, 18 (2), 143–157.
- Martin, J. (1993). Literacy in Science: Learning to Handle Text as Technology. In: M. A. K. Halliday (Ed.), *Writing Science. Literacy and Discursive Power*. Falmer Press: Bristol, PA.
- Milivojević, N. (2019). Self-promotion Rhetoric and (Meta)discourse in Academic Writing – a Contrastive Study. In: P. Vičić, N. Gajšt, A. Plos (Eds.), *Proceedings of the 10th International Language Conference on the Importance of Learning Professional Foreign Languages for Communication Between Cultures* (273–283). Maribor: University of Maribor Press.
- Milivojević, N. & Radojčić, S. (2015a). Enhancing Intercultural Competence Through Genre and Culture Markers in Textual Analysis. In: T. Kužič, D. Pleše, A. Plićanić Mesić (Eds.), *Proceedings of the 8th International Language Conference On the Importance of Learning Professional Foreign Languages for Communication Between Cultures* (145–155). Croatia: University of Zagreb.
- Milivojević, N. & Radojčić, S. (2015b). Chapter Seven: “Types of Cohesion and Hedging Devices in Scientific Texts – a Classroom Perspective” In: I. Lakić, B. Živković, M. Vuković (Eds.) *Academic Discourse Across Cultures* (114–129). Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.
- Pym, A. (2010). *Exploring Translation Theories*. New York: Routledge.
- Russell, D. (1997). Rethinking Genre in School and Society: An Activity Theory Analysis. *Written Communication*, 14, 504–554.

Усмерена моделована комуникација као стилажија у настави енглеској као језика професије на универзитету: ојед о реконтекстуализацији

Swales, J. (1990). *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings*. Cambridge: Cambridge University Press.

Swales, J. (1992). Language for Specific Purposes. In: W. Bright (Ed.), *International Encyclopaedia of Linguistics 2* (300). Oxford: Oxford University Press.

Swales, J. M. (2004). *Research Genres*. New York: Cambridge University Press.

Nataša R. MILIVOJEVIĆ

University of Novi Sad

Faculty of Philosophy

Department of English

Stanka S. RADOJIČIĆ

University of Novi Sad

Faculty of Sciences

Department of Geography, Tourism, and Hotel Management

Department of Physics

Directed Communicative Modelling as an ESP Teaching Strategy at Tertiary Level: Recontextualization and Other Issues

Summary

The paper presents an innovative “text-and-context” teaching methodology applied to develop multiple language and professional competencies in the LSP university classroom. We take the established principles of Directed Communicative Modelling (Dressen-Hammouda, 2003) and implement them into an LSP course for Optometrists, which is a three-year Bachelor Program of Applied (Vocational) Studies offered by the Physics Department at the Faculty of Sciences in Novi Sad. The presented LSP course for optometrists constitutes the following language segments: medical English, occupational English, technical English, and English for academic purposes, with a complex range of contextual specifications attached. Consequently, the present approach relies as much on building contextual knowledge as it does on building language and textual competencies. Having a specialized language competence is therefore principally about learning to manipulate and creatively and inventively recreate language structure within a proper context attached to its use. The power of the proposed teaching methodology lies in its potential constructing of the wide range of specialized knowledge structures involved in professional language communicative situations.

The aim of the present study is twofold: to describe and explain a localized and recontextualized version of Directed Communicative Modelling, which is a largely Anglo-Saxon teaching practice, in the Serbian university system and to report on the defined practical outcomes of such an approach for the course where the main learning objectives for the students include (among others) the full capacity for independent professional work in the field of optics and optometry and reading the relevant literature in English as well as conducting academic and professional research. We conclude that, as a principled and defined teaching strategy, Directed Communicative Modelling integrates assumptions about both linguistic and social conditions for specialized discourses while aiming to get students to understand how to best use language as an effective and powerful textual and contextual tool.

Keywords: textual competence; genre analysis; recontextualization; language for specific purposes; text; context.

Овај чланак је објављен и дистрибуира се под лиценцом *Creative Commons ауторство-некомерцијално 4.0 међународна* (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

This paper is published and distributed under the terms and conditions of the *Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International* license (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

Усмерена моделована комуникација као сценаријум у настави енглеског као језика професије на универзитету: ојед о реконструкцији

Додатак 1

English for Optometrists 2 – Speaking exercise 1

Please, read your role card carefully and prepare for the roleplay tasks.

Role Card 1 PATIENT

You are 25 years old and you accidentally got grains of cement in your eye. You flushed it with cold water and it stopped itching by the time you arrived to emergency. You were given Chloramphenicol eyedrops and received an eyepatch over your eye. You sustained cornea burn (30%). You are worried because you have diploma exam in two weeks and you feel anxious about preparing it and wearing an eyepatch.

Tasks:

- Explain that the doctor in emergency unit told you to see your optometrist to check the healing process on a daily basis
  - Ask about the importance of cornea
  - Express concern that it will not heal in time for the exam
  - Agree to visit tomorrow and be reassured that it will heal in time
-

Please, read your role card carefully and prepare for the roleplay tasks.

Role Card 2 OPTOMETRIST

A 25 old patient had grains of cement in his/her right eye. It was flushed with cold water before going to hospital. The eye was treated with Chloramphenicol 0.5 % eyedrops and covered with a patch. Approximately 30% of cornea was burnt. He/She is having a diploma exam in two weeks and feels worried about healing in time for the exam. The eye is to have daily checks to ensure the rate of healing process is appropriate.

Tasks:

- Find out what questions the patient has about his/her condition
  - Explain in simple terms that cornea refracts light and is an important part of the patient's optical power (cornea provides 2/3 of the refractive power, the crystalline lens 1/3)
  - Explain that cornea has fast growing and easily regenerated cells
  - Calm the patient's anxiety and be reassuring that the eye will heal in time for the exam.
-

Додатак 1

English for Optometrists 2 – Speaking exercise 2

Please, read your role card carefully and prepare for the roleplay.

Role Card 1 PATIENT

You are 55 years old and must wear spectacles for reading but not for distance tasks. You would like to know what you can do to throw away your glasses, which make you look old. You have heard that it is possible to do exercises to improve your vision so that you will not need glasses. You think that the optometrist should be able to help you.

Tasks:

- Explain your current condition and ask for alternatives to glasses.
  - Ask the optometrist for advice on what eye exercises you can do to help you read again without glasses. A friend of yours (aged 30) was successful with a certain method.
  - Be hard to persuade when the optometrist explains that exercises will not eliminate the problem. Refuse alternative suggestions – you do not want contact lenses.
-

Please, read your role card carefully and prepare for the roleplay.

Role Card 2 OPTOMETRIST

This 55-year-old patient has reading glasses but really hates wearing them. The patient does not wear a distance prescription. The patient has heard from a friend that there are eye exercises that will make glasses unnecessary. The patient wants a course of eye exercises to achieve this.

Tasks:

- Discuss the problem with the patient, finding out the reasons for their opinion and explain the nature of presbyopia. Suggest contact lenses as an alternative to spectacles.
  - Try to convince the patient that eye exercises do not eliminate presbyopia and will not enable reading without glasses.
  - Try to persuade the patient to accept the fact that almost everybody over 45 needs optical support to read. Insist on using either glasses or contact lenses when reading.
-

Усмерена моделована комуникација као стѝраиѝеиѝа у наѝѝави енѝлескоѝ као језика ѝрофесије на универзиѝеиѝу: оѝлед о реконѝекѝѝуализациѝи

Додатак 2

English for Optometrists 2 – Writing exercise 1

Please, read the notes carefully. Use the information given in the notes and write a letter of referral to Dr Nella Mathias, an ophthalmologist at Calisto Hospital, 89 Master Road, Iowa. Please expand the relevant notes into complete sentences and use letter format. Write approximately 150-200 words.

Date: today

Mr Denis Hartman is visiting your private practice with blurred vision in his right eye. His condition has been worsening in recent months.

Patient history: Mr Denis Hartman, a taxi driver, aged 39 Double vision after about 8 hrs of driving, for 10 months Blurring of R eye, 4 months, becoming worse Lately, 1st letter of street signs absent No pain or headache
General health: Good. No medication
Family history: Father – cataracts for some years
Vision: R 6/60+, L 6/6
Refraction: R +0.25/-0.50 x 90, L +0.25 DS. No correction needed
VA: Distance – 1Δ exophoria (normal) Near – 4Δ exophoria (normal)
Phorias: R and L 16mmHg (Goldmann) (normal)
Stereopsis: Gross (Titmus fly)
Colour vision (D-15): R – red-green loss. L – normal
External examination: Normal ocular appearance
Eye movements: Full but jerky
Convergence: Near point – 15cm (slightly high)
Slit-lamp: Cornea and media – normal IOP
(Goldmann): R 18.5mmHg; L 14mmHg at 10.00am (difference suspicious)
Confrontation fields: R – temporal hemianopia, L – temporal hemianopia
Internal examination: Macula, vessels, fundus normal R & L, R optic disc paler than L
Diagnosis: Probable chiasmal lesion, possible pituitary tumour
Plan: Referral to ophthalmologist

Додатак 2

English for Optometrists 2 – Writing exercise 2

Please, read the notes carefully. Use the information given in the notes and write a letter to request a review of the patient's diabetic status and a treatment plan. Write to the Ophthalmologist: Dr William Merrel, Ophthalmologist, General Hospital, 45 Main Street, Mississauga. Please expand the relevant notes into complete sentences and use letter format. Write approximately 180-200 words.

Date: 10th February 2018

Your patient has returned today () for review and reports worsening vision. She has type 2 diabetes.

Patient: Mrs. Mary Stewart
DOB: 12 July 1973
First visit: 27 Feb 2018 (referred by doctor, Dr Hanna Johnson)
General health: Type 2 diabetes – diagnosed June 2012, BP – 163/92 (high), Smoker since age 18, Cholesterol: total cholesterol – 8.3mmol/L (high), Asthma since 1987, Medications – statins (for cholesterol lowering), bronchodilator Ventolin (salbutamol) (for asthma)
Current refractive condition: Astigmatism, presbyopia
External examination: No abnormalities detected
Visual acuity: R 6/6 and L 6/6
Refraction: R: plano/-1.50 x 165, L: +0.25/-1.00 x 180, Add +1.00. The patient's current glasses are accurate for distance but have no near addition
IOP: R and L 16mmHg (Goldmann) (normal)
Slit lamp biomicroscopy: Nothing abnormal in anterior segment, R or L
Dilated fundus examination: 2 microaneurysms and one intra-retinal (blot) haemorrhage noted in right eye superior temporal quadrant, more than two disc diameters from fovea. Three microaneurysms noted 2-3 disc diameters inferior and temporal to left optic nerve head. Maculae appear uncompromised and optic nerve heads are flat and pink
Diagnosis: 1 Bilateral astigmatism with a new finding of (age-appropriate) presbyopia 2 Bilateral mild non-proliferative diabetic retinopathy (NPDR)
Management: 1 Multifocals prescribed (first pair) 2 Counsellor patient regarding ocular findings and the importance of good glycaemic control 3 Review recommended for 12 months dilated fundus exam 4 Report sent to patient's doctor
Second visit: 10 Feb 2018 Patient reports that current glasses are blurred at distance but adequate for near. R vision worse than L at all distances. Admits to very poor blood-glucose control over previous 12 months
Visual acuity: R 6/9- and L 6/6-
Refraction: R: -1.00/-1.75 x 165, L: 1.25/-1.00 x 180, Add +1.75
IOP: R and L 18mmHg (Goldmann)
Slit lamp biomicroscopy: Trace cortical lens opacities R and L. Nothing abnormal found other than this
Dilated fundus examination: Microaneurysms and intraretinal haemorrhages noted in all quadrants of both eyes. Retinal vessel irregularities evident in both eyes. Small neovascular frond noted in right superior temporal quadrant. R macula appears mildly oedematous. Hard exudates are present within one disc diameter of fovea. L macula appears uncompromised
Diagnosis: 1 Bilateral myopic shift and increase in presbyopia 2 2 R PDR with macular oedema, L severe NPDR
Management: 1 Discussion of findings with patient 2 Referral to ophthalmologist (urgent) – diabetic status treatment plan 3 3 No alteration of spectacles at this stage

Усмерена моделована комуникација као стиратеија у настиви енлеској као језика професије на универзитету: олед о рекониекстуализацији

Додатак 3

THE EYE CLINIC: EXAMINATION RECORD CARD						Date:
Family name:		Other names:		Age 47		
Address:		DOB:				
		NI no:				
		GP & surgery:				
Tel no:		Occupation/Dept:				
Postcode:		Graduation year:				
Date last NHS test:		NHS eligibility		not		Evidence seen? ☐
<p>CC: NV blur, "Needs longer arms", last 6/12. PC is ok DV ✓ Never worn glasses or CLs. No h/a's, diplopia or other symptoms. OH - None. LEE - 4 years ago, Leeds D&A. FOH - None, no glaucoma or cataracts GH - good, no meds or allergies. LME - 1 yr ago, Dr Thomas FMH - none, no high BP or diabetes Px drives, PC - 4 hrs/day, hobbies, reading and squash (no eye protection)</p>						
sph		cyl		axis		prism
R						ADD
L						
Details:						No previous Rx
Preliminary testing	Distance Vision/ ~~VA~~			Near Vision/ ~~VA~~		
	R 6/5		L 6/5		R N8 L N8 @40cm	
	Muscle balance:		Convergence:		Motility:	
CT NMD, D		to nose		SAFE *		
4° XOP, N		PD: 63 / 60 @ 40				
Refraction	Objective:		Technique:			
	R) + 0.25 / -0.25 x 100		VA: 6/5		L) + 0.25 / -0.25 x 80 VA: 6/5	
	Subjective:		Technique: Binocular			
	R) + 0.50 / -0.25 x 105		VA: 6/5		L) + 0.25 / -0.25 x 70 VA: 6/5	
	Vertex Distance: 10 mm		Binocular Add: None			
Tentative Reading Add.		R) + 1.00 L) + 1.00		From: ☒ Age ☐ WD ☐ Accom ☐ Other		
READING ADD @ 40 cm		R) + 1.00 VA: N5		L) + 1.00 VA: N5 Range: 30 to 65		
Intermediate ADD @ cm		R) VA: L) VA: Range: to				
Binocular vision	Muscle balance:		Amplitude of Accommodation:			
					3D binocular	
	Technique: Maddox rod		4° XOP, M, Wing		Technique: push-up/down	
Other motor/sensory status:						

Додатак 3

Ocular health	Tonometry: Time: 10:30 R) 15 L) 16 Instrument: Goldman		Anterior angle: R) IV T L) IV T Technique: Van Herick																					
	Pupils: D & C 3+, R+L -ve RAPD		Sensitivity to diagnostic drugs? ☐ YES ☒ NO Mydriatic used: Tropicamide 0.5% Post-dilation IOP $_{16}T_{16}$																					
Supplementary	<p>R L</p> <p style="text-align: center;"><u>S-lamp</u> Direct ? Anterior eye (lids, conjunctive, sclera, iris) NAD R + L, small pingueculae nasal R+L</p> <p style="text-align: center;">Media (cornea, lens, vitreous) Clear R + L</p> <p style="text-align: center;">Disc</p> <p style="text-align: center;">Vessels AV 60% AV 60% No AV crossing changes R + L</p> <p style="text-align: center;">Periphery NAD R + L</p> <p style="text-align: center;">Macula — NAD R + L Direct / Volk / BIO ?</p> <p>(e.g. Visual fields, cycloplegic refraction, colour vision, contrast sensitivity)</p> <p style="text-align: center;">SITA - Fast: WNL R + L</p>																							
	CD 0.40 H + V Healthy NRR, obeys ISNT rule.		CD 0.40 H 0.35 V Healthy NRR, obeys ISNT rule.																					
SUMMARY	PROBLEM (i.e. diagnosis)		PLAN (i.e. action to be taken)																					
	1. Presbyopia		1. PALS																					
Final Rx	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>sph</th> <th>cyl</th> <th>axis</th> <th>prism</th> <th>ADD</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>R</td> <td>+0.50</td> <td>-0.25</td> <td>105</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>L</td> <td>+0.25</td> <td>-0.25</td> <td>70</td> <td></td> <td>1.00</td> </tr> </tbody> </table>					sph	cyl	axis	prism	ADD	R	+0.50	-0.25	105			L	+0.25	-0.25	70		1.00	Rx advice: Needed for NV tasks only. No need to use with PC.	
		sph	cyl	axis	prism	ADD																		
R	+0.50	-0.25	105																					
L	+0.25	-0.25	70		1.00																			
Student name and signature:		Supervisor's signature:		Suggested re-examination time: 24 months																				

Усмерена моделована комуникација као стиратеија у настиви ентлеској као језика професије на универзитету: олед о рекониекстуализацији

Додатак 4

OPTOMETRIJSKI KARTON

Generacije	Identif. br.	datum pregleda	ime		prezime		adresa														
	pregled br.	datum rođenja	god. starosti	pol	poštanski broj	država	telefon	mobili													
Anamneza	zvanično:		radi kao:		hobi:		☐ kontrolni pregled ☐ priloženi na uvid raniji nalazi														
	☐ daljina, slabije	☐ glavobolja	☐ haloi	☐ ambliopija	☐ AMD	☐ kont. soč.															
	☐ blizina, slabije	☐ očni napor	☐ slabije vidi noću	☐ strabizam	☐ katarakta	☐ vozač	s/Dn														
	☐ dupla slika	☐ bol u oku	☐ vidi "mušice"	☐ visoka ametropija	☐ hipertenzija	čitanje	s/Dn														
☐ izobličena slika	☐ fotofobija	☐ svetlosne munje	☐ glaukom	☐ dijabetes	komputer	s/Dn															
☐ naglo slabi vid	☐ suzenje	☐ oko je suvo i svrbi	☐ suvo oko	☐ defekt kolernog v.	sport:																
SIMPTOM:																					
istorija očnih bolesti (IOB):																					
Porodična IOB:																					
istorija opšteg zdravlja:																					
Porodična istorija OZS:																					
Preliminarni testovi	Eksterna inspekcija																				
	Fokometrija	daljina	D:	Dsph	Dcyl	Axis	prizma	baza prizme	visus cc	stenop. cc	Cover test	Vizus bez korekcije	visus sc	stenop. sc	bin. sc	Cover test					
			L:																		
	blizina	D:																			
			L:																		
				razmak optičkih centara	dalj.:	biz.:	Vertikalna udalj.:	udaljenost testa	dalj.:	bi.:											
	Bliska tačka konvergencije						Funkcija pupile														
	Motilitet						dijametar			direktno			lensenzualno			na blizinu			RAPD		
							D:			L:											
							Vidno polje						☐ konfrontacija								
Stereopsija																					
Refrakcija i binokularni vid	Objektivna refrakcija									Skijasjopsija			Autorefraktometrija								
	D:	Dsph	Dcyl	Axis	visus cc	stenopeični visus cc	vertikalna distanca	PD			D:	Dsph	Dcyl	Axis	visus cc	stenopeični visus cc					
		L:						dalj.:	biz.:		L:										
	Subjektivna refrakcija									Daljina			Mišićni balans								
D:	Dsph	Dcyl	Axis	visus cc	stenopeični visus cc	vertikalna distanca	+1.00 test	binokularni balans			☐ Maddox cilindar			☐ Fiksacioni dispartit							
	L:																				
☐ Snellen ☐ LogMAR ☐ E test Drugi testovi:									Cover test:												
Amplituda akomo.			Blizina			visus cc			opseg (jasnog vida (cm) od - radna ud. - do			Mišićni balans									
D:			D:						☐ Maddox krilo			☐ Fiksacioni dispartit									
L:			L:						Cover test:												
Bin:			L:						Stereopsija:												
intermedijalna adicija:																					

Додатак 4

Одно здравље	OD	☐ Biomikroskopija / Oftalmoskopija ☐	OS																																			
Dodatni testovi	Prednji komorni ugao tehnika: IOP instrument: vreme merenja:																																					
	OD:	OS:	TOD: mmHg TOS: mmHg																																			
	Kolorni vid																																					
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: center;">pozitivne</th> <th style="text-align: center;">negativne</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>horizontalna, daljina</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>horizontalna, blizina</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;"><small>baza gore, desno oko</small></td> <td style="text-align: center;"><small>baza dole, desno oko</small></td> </tr> <tr> <td>vertikalna, daljina</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>vertikalna, blizina</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			pozitivne	negativne	horizontalna, daljina			horizontalna, blizina				<small>baza gore, desno oko</small>	<small>baza dole, desno oko</small>	vertikalna, daljina			vertikalna, blizina			☐ gradjenta ☐ heterofonija AC/A <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">0,00</td> <td style="text-align: center;">( ) 1,00</td> <td style="text-align: center;">( ) 2,00</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Metod gradjenta</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	0,00	( ) 1,00	( ) 2,00	Metod gradjenta													
	pozitivne	negativne																																				
horizontalna, daljina																																						
horizontalna, blizina																																						
	<small>baza gore, desno oko</small>	<small>baza dole, desno oko</small>																																				
vertikalna, daljina																																						
vertikalna, blizina																																						
0,00	( ) 1,00	( ) 2,00																																				
Metod gradjenta																																						
	<small>ostali dodatni testovi, npr.: keratometrija, kontrastna osetljivost...</small>																																					
Sumiranje	NAĐENI PROBLEMI		PLAN REŠAVANJA																																			
Krajnji Rx	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: center;">Daph</th> <th style="text-align: center;">Dcyl</th> <th style="text-align: center;">Axis</th> <th style="text-align: center;">prizma</th> <th style="text-align: center;">baza prizme</th> <th style="text-align: center;">PD</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>daljina: OD</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>OS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>blizina: OD</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>OS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			Daph	Dcyl	Axis	prizma	baza prizme	PD	daljina: OD							OS							blizina: OD							OS							savet pacijentu: kontrola za: _____
	Daph	Dcyl	Axis	prizma	baza prizme	PD																																
daljina: OD																																						
OS																																						
blizina: OD																																						
OS																																						
	☐ bifokal ☐ foto _____ materijal: slojevi: ☐ multifokal ☐ boja _____ potpis supervizora: _____ potpis studenta i broj indeksa: _____																																					
	JMBS	brq zar. križice	LBO osncv osigur.																																			